

COD DEONTOLOGIC din 2 iulie 2007 al profesiei de arhitect

Creația arhitecturală, expresie a culturii, este o activitate aflată în serviciul dezvoltării umane, cu implicații sociale, economice și culturale asupra mediului natural și construit și asupra calității vieții. Prezentul cod deontologic este întocmit în temeiul prevederilor art. 20 lit. b), art. 28 alin. (1) lit. a) și art. 46 alin. (2) din Legea nr. [184/2001](#) privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect, republicată.

CAPITOLUL I: Principii generale

Art. 1

Codul deontologic al profesiei de arhitect cuprinde normele de conduită obligatorii în legătură cu exercițiul drepturilor și îndatoririlor arhitectului ca profesionist.

Art. 2

Respectarea întru totul a prevederilor prezentului cod constituie obligație profesională și morală fermă pentru fiecare arhitect membru al Ordinului Arhitecților din România.

Art. 3

Arhitectul practician are obligația de a-și exercita profesia conform tuturor prevederilor legale în vigoare, precum și regulilor artei și științei arhitecturale. În acest scop, în decursul activității sale profesionale:

1. arhitectul este obligat să promoveze și să mențină standarde profesionale cât mai ridicate, care să asigure realizarea de construcții și amenajări urbane funcționale, estetice și conforme exigențelor de siguranță și calitate prescrise de legislația în construcții și de normele tehnice în domeniu;
2. arhitectul este dator să își îmbogățească cunoștințele profesionale și să caute în mod consecvent să ridice standardele artistice, ale educației, cercetării și practicii arhitecturale;
3. arhitectul trebuie să fie receptiv la îmbogățirea limbajului arhitectural prin promovarea și integrarea în proiectele lui a artelor complementare creației de arhitectură și a noilor tehnologii;
4. arhitectul nu va promova în lucrările sale decât acele materiale și tehnologii care corespund standardelor de excelență pentru lucrarea și bugetul avizat și despre care are deplină cunoștință sau care nu sunt folosite cu acordul beneficiarilor.

Art. 4

Onestitatea, obiectivitatea și bunele intenții ale arhitectului trebuie să fie deasupra oricărei suspiciuni.

CAPITOLUL II: Obligații generale

PARTEA I: Independența profesională și responsabilitatea arhitectului

Art. 5

Libertatea și independența profesiei de arhitect sunt atribute exclusive ale persoanei care exercită această profesie, în temeiul legii și al prezentului cod.

Art. 6

- (1) Arhitectul are libertate absolută în folosirea limbajelor arhitecturale și estetice pe care le crede adecvate, cu respectarea legilor și obligațiilor față de societate, precum și a interesului public.
- (2) În exercitarea profesiei, arhitectul nu poate fi supus niciunei presiuni din partea autorităților publice sau a altor persoane fizice ori juridice.
- (3) Independența arhitectului nu poate prejudicia interesele clientului său.
- (4) Arhitectul este dator să dea clientului său sfaturi corespunzătoare prevederilor legale și crezului său profesional.

Art. 7

Orice arhitect este răspunzător pentru fiecare dintre actele sale profesionale.

Art. 8

Arhitectul poartă întreaga răspundere artistică și tehnică a lucrărilor proiectate și care îi intră în competență conform legii și în care are angajată întreaga sa reputație. Clientul trebuie deci să îi lase completă libertate, atât pentru compoziția tehnico-artistică, cât și pentru detalii, culori, materiale etc., în

limita prețurilor ce se fixează de comun acord. Orice intervenție a clientului în domeniul artistic și tehnic al arhitectului este de natură să îl exonereze pe acesta de responsabilitate.

Art. 9

Arhitectul are îndatorirea de a trata cu maximă responsabilitate obligațiile asumate prin contracte.

Art. 10

În activitatea arhitecturală ce se desfășoară în echipă, răspunderea aparține șefului echipei și arhitectului care efectuează direct actul, în limitele competenței care i-a fost atribuită de șeful echipei.

Art. 11

(1) Arhitectul are obligația ca pe proiectele pe care le-a realizat să își menționeze explicit titlul, numele și calitatea în care le-a întocmit.

(2) Sunt interzise:

- atribuirea de calități nereale;
- semnătura de complezență, înțelegând prin aceasta semnătura arhitectului cu drept de semnătură în cartușul planșelor de arhitectură atunci când la rubrica "proiectat" semnează o altă categorie profesională decât arhitect sau conductor arhitect;
- uzurparea drepturilor de autor;
- plagiatul.

(3) Arhitectul are aceleași obligații și interdicții și în cazul unei lucrări teoretice.

Art. 12

Un arhitect nu poate refuza dreptul unui confrate de a-și menționa explicit numele și calitatea pe proiectele și lucrările pe care acesta le-a realizat sau la care a colaborat.

PARTEA II: Secretul profesional

Art. 13

Arhitectul este obligat să păstreze confidențialitatea privind intențiile și interesele clientului său în legătură cu lucrările proiectate sau în curs de execuție, dacă nu există aprobarea expresă a clientului, cu excepția celor care sunt de interes public.

Art. 14

Obiectul secretului îl constituie tot ceea ce arhitectul, în calitatea lui de profesionist, a aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a beneficiarului, a familiei, a aparținătorilor și a celor privind o societate sau o instituție, cu excepția informațiilor care constituie infracțiuni.

Art. 15

Păstrarea secretului profesional de către colaboratorii ori angajații arhitectului este o obligație a acestora și a arhitectului. Aceeași obligație revine organelor profesiei de arhitect și angajaților acestora cu privire la informațiile cunoscute de aceștia în funcțiile pe care le dețin.

Art. 16

Nu constituie o abatere situația în care legea sau o curte judecătorească obligă arhitectul să dezvăluie aspecte cuprinse în secretul profesional. Poliția sau procuratura nu poate înlocui decizia judecătorească.

Art. 17

Arhitectul răspunde disciplinar pentru destăinuirea secretului profesional.

Art. 18

Secretul profesional persistă și după încetarea contractului.

PARTEA III: Reguli de comportament în activitatea arhitecturală

Art. 19

Pentru aceeași lucrare arhitectul nu poate îndeplini activitatea de concepție sau coordonare și pe cea de verificare sau avizare.

Art. 20

Arhitectul se va pronunța cu maximă obiectivitate asupra documentelor ce îi sunt supuse spre analiză, indiferent de interesele sau divergențele sale personale față de autorii documentelor în cauză.

Art. 21

Arhitectul nu are dreptul să accepte avantaje materiale oferite cu scopul de a se lăsa influențat în decizia sa și nici nu va oferi astfel de avantaje pentru a influența deciziile altora.

Art. 22

Arhitectul nu va folosi relațiile personale sau de rudenie pentru a influența deciziile organismelor abilitate în folosul personal și în detrimentul interesului public.

Art. 23

Arhitectul va accepta să participe ca judecător la o competiție profesională numai dacă nu este implicat, în acea perioadă sau în una anterioară, în elaborarea vreuneia dintre lucrările supuse jurizării.

Art. 24

Arhitectul va angaja o lucrare profesională numai atunci când posedă cunoștințele și abilitățile adecvate pentru îndeplinirea angajamentelor asumate cu deplin respect față de clienții lui. În caz de necesitate, arhitectul are obligația de a apela la persoanele competente care îi pot asigura respectarea la timp și la un nivel calitativ optim a contractului pe care l-a semnat.

Art. 25

Arhitectul are obligația să se asigure de competența angajaților și colaboratorilor săi, să le solicite și să urmărească realizarea de către aceștia a unor prestații la nivel cât mai ridicat de profesionalism, să le asigure participarea directă și accesul deplin la datele necesare îndeplinirii misiunii lor.

PARTEA IV: Reguli speciale pentru anumite moduri de exercitare a profesiei sau situații speciale

Art. 26

Arhitectul care este legat în exercițiul său profesional printr-un contract cu o administrație, o colectivitate sau orice alt organism public sau privat își asumă toate obligațiile profesionale și morale, în mod particular secretul profesional și independența deciziilor sale. În nicio ocazie și sub niciun motiv arhitectul nu trebuie să accepte limitarea independenței sale profesionale.

Art. 27

Orice prestație remunerată a arhitectului, indiferent de modul de exercitare a profesiei, se va realiza pe baza unui contract.

Art. 28

Arhitectul angajat cu dreptul său de semnătură are obligația de a se asigura că în contractul său individual de muncă sau în convenția civilă, încheiate cu angajatorul, sunt prevăzute clauze specifice privind drepturile sale de autor, morale și patrimoniale și compatibilitatea prestațiilor solicitate cu prevederile prezentului cod deontologic.

Art. 29

Arhitectul care părăsește locul unde a activat va putea prelua în copii documentații sau părți de documentații întocmite pe baza unor contracte numai cu acordul conducerii, dacă acestea au fost întocmite de el însuși.

Art. 30

Arhitectul patron sau cel care deține puterea de decizie nu va putea refuza neîntemeiat cererea unui confrate angajat de a prelua, la părăsirea locului unde a activat, copii după documente sau părți de documente întocmite de acesta și care nu afectează interesele contractantului sau responsabilitatea asupra urmăririi în timp a construcției respective. În caz de litigiu, se va putea apela la Consiliul de conducere al Ordinului Arhitecților din România, care va organiza medierea, în condițiile prevăzute de Regulamentul Ordinului Arhitecților din România.

Art. 31

Arhitectul asociat sau angajat care părăsește o firmă este obligat să reglementeze în scris transferul de obligații și probleme între el și firmă cu privire la:

- continuitatea lucrărilor neterminate;
- urmărirea lucrărilor pe șantier;
- responsabilitatea comportării în timp a construcției;
- drepturile bănești care îi revin;
- preluarea unor proiecte sau părți de proiecte întocmite de el în cadrul firmei;
- drepturile de autor și drepturile conexe ce îi revin.

PARTEA V: Integritatea și imaginea arhitectului

Art. 32

Orice arhitect trebuie să se abțină, chiar în afara vieții profesionale, de la acte de natură să ducă la desconsiderarea sa. Condamnarea penală survenită este de natură să ducă la evaluarea situației în cadrul Ordinului, în conformitate cu prevederile Legii nr. [184/2001](#), republicată, cu posibilitatea unor repercusiuni disciplinare împotriva acestuia.

Art. 33

Arhitectul are obligația de a nu implica numele și activitatea sa profesională în acțiuni de publicitate comercială în beneficiul terților, dacă nu posedă date suficiente asupra lucrării de materiale și furnituri pentru construcții ori despre firma de construcții și/sau instalații în cauză ori dacă asupra lor planează îndoieli legate de calitate, prezentate deja public.

Art. 34

(1) Arhitectul își poate face publicitate profesională numai pe baza propriilor realizări, evitând promovarea unui palmares profesional într-o manieră falsă, înșelătoare sau exagerată.

(2) Nu sunt considerate acțiuni de publicitate făcute de arhitect în folosul său acele manifestări în care numele său și aspecte ale activității sale profesionale sunt menționate în scrieri literare sau de specialitate, în mass-media, realizate de către terți în scopul informării publicului, și nici acele intervenții publice ale arhitectului cu referire la activitatea sa sau creația sa, dacă acestea sunt motivate și nu sunt plătite de arhitect.

PARTEA VI: Onorarii

Art. 35

Arhitectul poate să beneficieze, pentru serviciile prestate în relațiile contractuale ce se stabilesc cu clientul, de un onorariu negociat în mod liber cu acesta, onorariu al cărui nivel minim se stabilește de Ordinul Arhitecților din România, cu avizul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor și al Ministerului Culturii și Cultelor, practicarea unor onorarii sub nivelul minim stabilit fiind interzisă.

Art. 36

Este interzisă scăderea onorariului în scopul concurenței neloiale.

CAPITOLUL III: Obligații față de societate; respectarea interesului public

Art. 37

Arhitectul are obligația să respecte legile în vigoare în locul unde își desfășoară activitatea.

Art. 38

Arhitectul va acorda maximă atenție impactului social, precum și impactului asupra mediului, pe care activitatea lui le poate avea. Toate prestațiile profesionale ale arhitecților vor lua în considerare scările de valori și cultura fiecărei/fiecărui țări/loc pentru care creează lucrări de arhitectură și urbanism. În acest sens, obiceiurile specifice ale unei societăți și comunități nu vor fi impuse altora, iar spiritul locului va fi protejat.

Art. 39

Arhitectul va respecta moștenirea culturală și naturală a comunității în care își exercită profesiunea, contribuind la conservarea și îmbogățirea acesteia.

Art. 40

Arhitectul va sprijini organele competente pentru respectarea și restabilirea legalității în domeniul exercitării profesiei.

Art. 41

Arhitectul va respecta responsabilitatea legală și drepturile unei alte persoane în legătură cu profesia.

Art. 42

Arhitectul se va implica în mod corespunzător în activități civice conexe profesiei, în scopul promovării creației de arhitectură și urbanism.

CAPITOLUL IV: Obligații față de clienți

Art. 43

Alegerea arhitectului, pentru orice activitate depusă de acesta în condițiile legii, este liberă. Nimeni nu poate impune un arhitect unei persoane.

Art. 44

În îndeplinirea atribuțiilor sale arhitectul este obligat să apere interesele clientului său ca pe cele proprii.

Art. 45

Relațiile dintre arhitect și clienții săi se bazează pe onestitate, probitate, corectitudine, sinceritate și confidențialitate.

Art. 46

Înainte de a angaja o lucrare, arhitectul are obligația să informeze clientul asupra cheltuielilor probabile pe care aceasta le implică.

Art. 47

Arhitectul nu poate acționa decât în limitele contractului încheiat cu clientul său, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Art. 48

Arhitectul nu își va asuma angajamente care implică situații sau atitudini incompatibile cu îndatoririle sale de ordin profesional ori care sunt susceptibile să creeze îndoială asupra probității sale profesionale.

Art. 49

Arhitectul va refuza misiuni profesionale care conduc la nerespectarea legilor sau care contravin prevederilor prezentului cod. El va lua măsurile de precauție contractuale care să-i permită întreruperea, la nevoie, a relațiilor contractuale cu acei clienți sau cu acei angajatori care, prin cerințele sau atitudinea lor pe parcursul desfășurării misiunilor contractate, generează situații ca cele enunțate la art. 48.

Art. 50

Arhitectul nu poate oferi consultanță în situații în care are el însuși interese personale.

Art. 51

În relațiile cu terții arhitectul va acționa întotdeauna numai în interesul legitim al clientului și în concordanță cu interesul public.

Art. 52

În scopul evitării conflictelor de interese, arhitectul cu drept de semnătură nu va putea presta, pentru același client, simultan cu misiunea de proiectare sau consulting și servicii de execuție și de comerț cu materiale de construcții.

Art. 53

Arhitectul va păstra confidențialitatea afacerilor clienților săi, relația cu aceștia având la bază respectarea secretului profesional.

Art. 54

Angajarea unui nou client nu poate fi făcută dacă prin aceasta sunt dezvăluite secretele aflate de la un alt client, cu efecte prejudiciabile pentru acesta.

Art. 55

(1) Pe durata angajamentului arhitectul trebuie să îi dea clientului tot concursul, bazat pe cunoștințele sale profesionale și pe întreaga sa experiență.

(2) În situația în care arhitectul are convingerea că resursele clientului sunt insuficiente pentru realizarea lucrărilor care decurg din misiunea angajată, el este dator să aducă acest lucru la cunoștința clientului în scris.

Art. 56

Arhitectul are obligația de a-și informa clientul, în timp util, privitor la orice modificare intervenită în legătură cu prestația sa și care ar putea influența calitatea sau costurile investiției.

Art. 57

Arhitectul nu poate subcontracta integral o lucrare angajată de el cu scopul de a avea foloase materiale din intermediere. Arhitectul poate subcontracta părți dintr-o lucrare angajată, cu condiția ca interesele clientului să nu fie afectate. Încredințarea acestor părți se va realiza de către arhitect pe bază de contract.

Art. 58

Arhitectul are dreptul și obligația de a urmări executarea întocmai a lucrărilor proiectate. Neconformitatea acestora cu documentația elaborată va fi semnalată clientului și, după caz, organismelor de control abilitate.

Art. 59

Arhitectul are dreptul și obligația să participe la recepția lucrărilor sale și să semneze procesul-verbal de recepție doar după constatarea îndeplinirii în totalitate a condițiilor pentru aceasta.

Art. 60

Arhitectul are obligația să păstreze și să arhiveze originalele documentațiilor elaborate și să predea clientului copii după acestea, conform contractului.

CAPITOLUL V: Obligații față de profesie

Art. 61

Arhitectul trebuie să acorde din timpul său și să contribuie cu talentul și priceperea sa la promovarea arhitecturii și la întreținerea spiritului de breaslă.

Art. 62

În exercitarea profesiei arhitectul nu va face niciun fel de discriminări.

Art. 63

În spiritul promovării demnității profesiei, arhitectul se va îngriji ca partenerii, asociații și angajații săi să se comporte în așa fel încât să nu lezeze drepturile persoanelor cu care sau pentru care lucrează și să nu diminueze încrederea publică în onestitatea și responsabilitatea cu care membrii Ordinului Arhitecților din România s-au angajat să își exercite profesia.

CAPITOLUL VI: Obligații față de colegi

Art. 64

Relațiile dintre arhitecți se bazează pe respect, întrajutorare și asistență morală reciprocă și, mai ales, pe respectarea dreptului de autor.

Art. 65

Arhitectul își va construi reputația profesională pe baza meritelor, performanțelor și efortului propriu, fără a pune în cauză activitatea altui confrate.

Art. 66

Concurența dintre arhitecți se bazează pe competența și calitatea serviciilor profesionale oferite clienților. Sunt interzise și se consideră concurență neloială următoarele acțiuni:

- a)** tentativa sau acțiunea de atragere ori deturnare de clientelă prin denigrarea sau discreditarea altui arhitect;
- b)** practicarea unor subevaluări intenționate ale investițiilor sau onorariilor în discuție, făcute cu intenție sau având cunoștință de oferta anterioară a altui arhitect;
- c)** folosirea unei funcții publice pe care o deține, în scopul atragerii de comenzi în interes personal, ocolindu-se circuitul lor legal;
- d)** utilizarea unor informații de specialitate nepublicate, la care arhitectul a avut acces pe căi nelegale, în scopul avantajării sale în competiția cu alți colegi;
- e)** preluarea unui contract pe care un coleg arhitect l-a denunțat.

Art. 67

Arhitectul nu va încerca să înlocuiască un alt arhitect din calitatea și atribuțiile deținute de acesta decât pe calea participării la o selecție legal organizată sau cu acordul scris al celui înlocuit.

Art. 68

Arhitectul nevoit să înlocuiască un confrate în misiunile sale trebuie să o facă cu respectarea dreptului de autor și a drepturilor conexe acestuia.

Art. 69

În cazul unui confrate decedat, arhitectul care are misiunea de a continua sau interveni asupra operei dispărutului este obligat să ocrotească drepturile de autor ale moștenitorilor legali și să nu aducă atingeri creației predecesorului său. În acest caz, arhitectul în cauză va respecta, în ordine, prevederile legale în materie, eventuale clauze testamentare sau dorințe exprimate de autor, precum și regulile instituite de breaslă pentru asemenea situații. În toate împrejurările, arhitectul va interveni cu respect deplin față de valoarea reală a creației antecesorului său.

Art. 70

Arhitectul nu își va însuși proprietatea intelectuală și nici nu va încerca să obțină avantaje pe nedrept din munca altui arhitect sau colaborator. În acest sens, el va preciza în mod explicit aportul fiecărui arhitect la îndeplinirea misiunii profesionale.

Art. 71

(1) Arhitectul are dreptul să facă publică prestația sa prin descrieri și imagini interioare și exterioare, care constituie proprietatea sa intelectuală.

(2) Arhitectul își poate face publicitate, cu condiția să nu pună în cauză activitatea unui confrate sau a unui terț.

Art. 72

Arhitectul care este solicitat să își exprime părerea asupra lucrării altui arhitect îl va anunța pe acesta. În cazul unor lucrări scrise publicate sau al unor disertații publice cu caracter de critică de arhitectură, referirea la creația unui arhitect nu impune neapărat anunțarea prealabilă a acestuia.

Art. 73

Arhitectul nu va participa în niciun fel la o competiție de arhitectură, consultare publică sau licitație pe care Ordinul Arhitecților din România, Uniunea Internațională a Arhitecților sau secțiunile lor membre le-au declarat inacceptabile.

Art. 74

Arhitectul va aduce la cunoștința Ordinului Arhitecților din România și a autorului lucrării abuzurile pe care le constată sau despre care a fost înștiințat cu privire la lucrarea vreunui confrate.

Art. 75

Calomnierea unui confrate sau răspândirea de comentarii ce ar putea să îi prejudicieze reputația profesională este condamnată. Este de dorit ca arhitecții să ia apărarea unui confrate atacat pe nedrept.

Art. 76

Orice litigiu între arhitecți referitor la exercitarea profesiei trebuie supus imediat spre conciliere, împreună cu toate documentele necesare cercetării, Consiliului de conducere al Ordinului Arhitecților din România, înainte de sesizarea altor instanțe.

CAPITOLUL VII: Obligații față de Ordinul Arhitecților din România

Art. 77

Obligațiile arhitectului față de Ordinul Arhitecților din România sunt stabilite de Regulamentul de organizare și funcționare a Ordinului Arhitecților din România.

CAPITOLUL VIII: Obligații în cadrul și în relațiile cu instituțiile publice

Art. 78

Arhitectul membru al unor comisii sau organisme tehnice nu va divulga și nu va folosi, în scopul obținerii de avantaje materiale personale, informații de specialitate care nu au fost făcute publice.

Art. 79

Arhitectul membru al unor comisii sau organisme publice sau tehnice de analiză ori decizie nu se poate pronunța asupra unei documentații în a cărei întocmire este implicat personal.

Art. 80

Arhitectul nu va oferi avantaje materiale unui funcționar public, cu intenția de a influența o decizie de care este interesat.

Art. 81

Arhitectul care își desfășoară activitatea în cadrul administrației publice, în învățământ sau care participă în diverse foruri decizionale și de jurizare nu va accepta avantaje materiale oferite pentru a i se influența decizia.

CAPITOLUL IX: Dispoziții finale

Art. 82

Nerespectarea prevederilor prezentului cod deontologic va fi sancționată conform art. 38 din Legea nr. [184/2001](#), republicată.

Art. 83

Orice interpretări ale prezentului cod deontologic sunt exclusiv de competența Consiliului de conducere al Ordinului Arhitecților din România, care are obligația de a informa membrii Ordinului Arhitecților din România, în cel mai scurt timp, asupra interpretărilor adoptate.

Art. 84

Reglementările prezentului cod deontologic se aplică și conductorilor arhitecți.

Art. 85

Orice arhitect autor titular are dreptul să dețină copii ale proiectelor realizate pentru portofoliul personal și în scopul protejării dreptului de autor.

Președintele Ordinului Arhitecților din România,
Șerban Sturdza

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 447 din data de 2 iulie 2007